

**1000 faglærere
uten lærer-
utdanning**

Nyhet side 7

Ny spalte:

**Ukas
podkast**

Anmeldelser side 18

Torbjørn Røe Isaksen:
**– Det må stilles
høyere krav til
studentene**

Nyhet side 11 Idé og debatt side 12

**“Studentene jeg
gikk med, var
en flokk idioter**

Anges Ravatn i Min studietid side 17

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 68, utgave 10 | www.universitas.no | onsdag 19. mars 2014

BARE 35 PROSENT AV DE UTEKSAMINERTE ER GUTTER:

Jentene tar over UiO

- **8 av 10** uteksaminerte ved medisinsk fakultet er kvinner.
- **8 av 10** profesjonsstudenter i psykologi er kvinner.
- **7 av 10** uteksaminerte på jussen er kvinner.

Nyhet side 4, 5 og 6

**Det er
mulig å
bo billig
i Oslo**

Nyhet side 8 og 9

Vrien valuta

Utenlandsstudenter taper
tusenvis på Lånekassens
krone-beregninger.

Omverden side 14 og 15

redaktør: **Anne Fougner Helseth**
annefhe@universitas.no 922 13 188

redaksjonsleder: **Are W. Sandvik**
arews@universitas.no 415 22 929

fotosjef: **Hans Dalane-Hval**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Thorbjørn Kringlebotn**

magasinredaktør: **Solveig N. Langvad**

MENINGER

Kvinnecampus

Det er ingen hemmelighet at guttene er utdanningstaperne. Tallene fra Universitetet i Oslos likestillingsrapport viser at situasjonen er mer prekær enn noensinne. Ved Det medisinske fakultet utgjør kvinnene nå hele 76 prosent av de uteksaminerte kandidatene, og andelen har vært stigende de siste årene. 8 av 10 profesjonsstudenter på psykologi er kvinner. Dette er spesielt urovekkende for utdanninger der behandling av mennesker står helt sentralt. Når også nærmere 7 av 10 ferdige jurister er kvinner, kan det være lett å avskrive den ekstreme skjevfordelingen på prestisjestudiene som et utslag av «flink pike»-tendenser. Bildet blir imidlertid ikke særlig bedre hvis man ser på den totale kjønnsfordelingen ved Universitetet: Bare 35 prosent av de uteksaminerte kandidatene er nå menn. Sammenholdt med tallene om at 40 prosent av studentene er menn, virker det heller ikke som voldsomt mange menn faller av underveis i studiet – problemet er heller at de aldri starter der. Det er naturligvis ikke UiO sin feil at guttene er grunnskoletapere og/eller ikke jobber hardt nok til å komme inn på prestisjeutdanningene. Men det blir nesten komisk når Universitetet pøser drøye fem likestillingsmillioner inn i sitt eneste fakultet med tilnærmet lik kjønnsfordeling. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, som har marginalt flere mannlige enn kvinnelige uteksaminerte, har fått så godt som halvparten av alle likestillingsmidlene de siste årene – først og fremst øremerket kvinnetiltak. Det er en håpløs prioritering av offentlige midler. For selv om likestillingsrapporten viser med all tydelighet at det berømmelige glasstaket fortsatt hviler tungt mellom de kvinnelige studentmassene og professoratene, skal man ikke lenger «ned» enn til doktorgrader og stipendiatstillinger før kvinnene nå er i (knappt) flertall. Det er verdt å huske på at det ikke fins noe som heter «for likestilt»: Når mannlige studenter er i klart mindretall på UiO, er det også et stort slag for likestillinga. At hele kjønnsfordelinga ved Universitetet har form av et slags timeglass, der kvinnene breier seg nederst og mennene stadig er i flertall helt øverst, er bare begreidelig. Men når studenttallene er så alvorlige som i dag, trengs det seriøse utjevningstiltak i begge ender av «timeglasset». Dét må gjenspeiles bedre i UiOs tildeling av likestillingsmidler og i Universitetets rekrutteringskampanjer de kommende årene.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Det er ikke galt å favne om det trygge.

Valgets daler

Kommentar

Ingrid Elise Gipling,
journalist i Universitas

Forrige uke publiserte Institutt for samfunnsforskning de første resultatene fra valgundersøkelsen 2013. Statistikken viser at velgerne forlater fløypartiene til fordel for sentrumpartiene Arbeiderpartiet og Høyre. 41 prosent av SV-velgerne gikk over til å stemme Arbeiderpartiet. SV endte opp med 4,1 prosent av det totale antallet stemmer. Det er partiets dårligste resultat siden 1969. På den andre siden av den politiske skalaen tapte Frp rekordmange velgere til sentrum og Høyre.

I sin analyse i Aftenposten 13. mars konkluderte Bernt Aardal og Johannes Bergh, forskere ved Institutt for samfunnsforskning, med at få unge velgere stemmer radikalt, og at dette har bidratt til en styrking av sentrumpartiene. Statistikken viser at vi har

beveget oss bort fra den klassiske trenden blant studenter, nemlig å stemme på fløypartiene. I 2001 stemte 26 prosent av førstegangselgerne SV, mot bare åtte prosent i 2013. Samtidig har Arbeiderpartiet gått fra å samle elleve prosent av stemmene til den samme gruppen, til hele 27 prosent, i løpet av samme periode. Når man ser disse tallene, kan det være lett å stemple dagens unge som en apatisk og lite handlingsvillig generasjon. Men denne konklusjonen vitner om at man ikke har sett det store bildet.

«Unge som ønsker radikale endringer blir ikke fremstilt som samfunnshelter, men blir heller stemplet som ekstremister eller terrorister»

En av dem som har stemplet vår generasjon som ettergivende, er sosiolog Gunnar Aakvaag, som i fjor kalte oss for «generasjon lydig». Ikke noe ville glede ham mer enn at tesen hans blir motbevist, sa Aakvaag til Universitas tidligere i vinter. Resultatene fra valgundersøkelsen gjør nok ingenting for å tørke bort det triumferende fliret til Aakvaag, heller tvert i mot: Vi stemmer som foreldregenerasjonen.

Vi gjør verken opprør eller stemmer radikalt, men det behøver ikke bety at vi er fornøyde med status quo. En av de største forskjellene på vår generasjon og generasjonene før oss er at vi lever i et informa-

Øyeblikket

av **Ena Kreso**

På hjemmebane: Tidligere statsminister Jens Stoltenberg var ikke vond å be om en selfie eller to etter foredraget han holdt på Aktualitetsuka.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

sjonssamfunn hvor vi har enklere tilgang til informasjon om politiske dilemmaer og samfunnsproblemer langt utenfor Norges grenser. Vi vet at et lite demonstrasjonstog på Karl Johan neppe løser de globale problemene dagens unge er opptatte av.

I tillegg blir de fleste unge som ønsker radikale endringer, ikke fremstilt som samfunnshelter, men blir heller stemplet som ekstremister eller terrorister. Verden over tyr flere ungdommer til drastiske grep som våpen, bomber og voldelige oppgjør for å få resten av samfunnet til

å reagere. Alternativet er å ikke bli hørt.

Når vi ser mot Kiev eller ustabile land som Sør-Sudan, skjønner vi at vi har det ganske bra som studenter i Norge. Vi ser at måten landet vårt blir styrt på, fungerer, og at dagens politiske modell klarer å kombinere en fungerende velferdsstat med en fungerende markedsøkonomi. Det er trygt og godt å være student i Norge, og vi favner om partiene som vil opprettholde vår trygge tilværelse. Vi har det godt, og det vil vi fortsette med. Er det egentlig noe galt i det?

Dagens unge er radikale, slik de alltid har vært, men i motsetning til tidligere skjønner vi at vi trenger nye metoder. Vi verner om den samme politiske modellen som våre foreldre vernet om, og vi stemmer på det som gir oss en stabil ungdomstid i en verden der mange ikke kan ytre seg uten å risikere livet. Vi ønsker inderlig at vår verden skal bli et bedre sted å leve, men vi skjønner også at en stakkarslig protest med 40 oppmøtte, eller opprørske kjellermøter med Rød Ungdom, ikke er det som skal til for å få oss dit vi vil.

i.e.gipling@universitas.no

Bakpå nyhetene

« Hvis utdanningstrenden fortsetter kan vi få om lag 30 000 flere siviløkonomer enn det er behov for i 2030, ifølge en rapport om utdanning og arbeidsliv fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Rapporten var klar høsten 2013. – Våre fremskrivninger indikerer at det vil være klart flere utdannede siviløkonomer i 2030 enn det det vil være behov for, sier samfunnsøkonom i SSB, Marit Linnea Gjelsvik.

Tall og sånt. Fra saken «For mange vil bli siviløkonom» i Bergens Tidende, 18.03

« På universitetet i Murmansk skriver studenter masteroppgaver om forfatteren Erlend Loe, som med sine bøker «Fakta om Finland», «Naiv. Super» og «Doppler» nærmest har kultstatus

i Russland. Loe skal snakke om sitt forfatterskap når han besøker fylkesbiblioteket i Murmansk den 10. april.

Kultstatus. Fra saken «Boine skal selge Norge i Russland» i Finnmarken, 18.03

« – Vi tar likestilling på alvor, sier juridisk rådgiver Olve Hølaas ved Høgskolen i Sør-Trøndelag (Hist). – Ifølge de gamle studieforskriftene kunne en mannlig student bare glemme å få fødselspermisjon. Men nå kan også far søke og få innvilget fødselspermisjon. Ifølge Hølaas har Hist nå landets mest progressive studieforskrift når det gjelder fødselspermisjon.

Noe for SiO-institusjonene? Fra saken «Far og medmor får fødselsperm på Hist» i Adresseavisen 17.03

Følg oss

På papir hver onsdag, på nett hele tiden.

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas

For oppdaterte studentnyheter.

Meninger

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

Bergen

STUDVEST

Uansett er et studentombud noe som ikke bør være bare UiB-studentene forunt. Både HiB og NHH bør vurdere å følge etter, dersom erfaringene fra UiB blir gode. Vi tror at erfaringene blir gode. Det er på tide med studentombud også på denne siden av langfjellene.

Lund

LUNDAGÅRD

Det är inte sällan som studenter är de som står längst fram i kampen för förändring. Måhända att studenttillvaron allra oftast handlar om diverse inlämningar, dyr kurslitteratur och lunchlådor, men någonstans är det – klyschan till trots – ändå vi som utgör framtiden. Genom den bildning vi skaffar oss bör vi också ansvara för att ifrågasätta gamla sanningar. Det är vi som ska visa absolut mest öppenhet för nya idéer – dagligen och överallt.

Trondheim

Under Dusken

Inkorporeringen av digitale hjelpemidler krever at man trår varsomt om det skal gjøres riktig. Men frykten for feilgrep burde ikke hemme framskritt. NTNU er det skapende universitet, og er samtidig entreprenør innenfor teknologi – er det da ikke verdt å stille spørsmålstegn ved mangelen av teknologi for studenter?

Los Angeles

DAILY BRUIN

The University has a moral responsibility to ensure that those who are sexually harassed on UC property or by UC employees have every tool they need to move on from such a harmful experience. Ultimately, survivors of sexual harassment deserve closure more than their harassers deserve privacy, and the University must enforce that standard.

Tips oss

tips@universitas.no

nyhetsredaktør:
geirmoln@universitas.noGeir Molnes
993 35 518

NYHET

Halvparten av NHH-studentene fikk A

TOPPKARAKTER: Av de 554 studentene ved Norges Handelshøyskole som leverte masteroppgaven i fjor, fikk halvparten høyeste karakter. Hele 92 prosent fikk enten A eller B. Bare en av studentene strøk, det melder Dagens Næringsliv. Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning varsler nå skjerpede krav. Om kort tid sendes det ut et anbefalingsbrev til institusjonene med nye retningslinjer for karaktersetting av masteroppgaver i økonomi. Økonomiprofessor Terje Vassdal leder utvalget. Han presiserer overfor DN at de ikke kan befale noe, men at det er klare anbefalinger og forventninger som nå sendes til skolene.

Bibelskole-studenter reddes av MF

ENGLEVAKT: Styret i Nokut (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) vedtok torsdag at Menighetsfakultetet (MF) får ansvaret for å gi studentene fra omstridte Oslo International Bible College (OIBC) adgang til å fullføre sine studier denne våren, melder den kristne avisa Dagen. Vedtaket kommer i kjølvannet av at NOKUT trakk tilbake godkjenningen av OIBCs studietilbud.

– Menighetsfakultetet har lagt fram et tilbud som vi tror skal sikre at studentene i minst mulig grad blir skadelidende ved at de ikke har fått den utdanningen de har krav på og er blitt lovet. Vi er glade for at Menighetsfakultetet vil ta på seg et ansvar for studenter i en vanskelig situasjon, sier Nokut-direktør Mørland til Dagen.

Studenter etterforsker svindelsak

STUDENTDETEKTIVER: To studenter fra Noroff skal etterforske om en bedrift er blitt utsatt for svindel. Årsaken er at politiet ikke har nok ressurser, melder Kristiansand Avis. Herman Strømme og Timmi Lee Strand studerer digital etterforskning ved Noroff University College på Tangen i Kristiansand. Nå bruker de mye av fritiden på å etterforske mulig svindel for en lokal bedrift. Ifølge studentene er saken for liten til at politiet kan ta den.

– Det eneste vi vet, er at denne bedriften tror det har skjedd noe kriminelt. Vi vet ikke hva slags svindel det kan dreie seg om, sier Herman Strømme til NRK.

LIKESTILLING

Slår likestilling

■ Kun 35 prosent av alle uteksaminerte studenter ved Universitetet i Oslo er menn.

■ Nesten 8 av 10 uteksaminerte studenter ved Det medisinske fakultet er kvinner.

■ – En utvikling Universitetet ikke kan leve med, sier rektor Ole Petter Ottersen.

Likestilling

tekst Martine Engebretsen Li
foto Hans Dalane-Hval

– Det er bekymringsfullt og et samfunnsmessig problem. Jeg tror det er slik at i mange situasjoner vil mannlige pasienter gjerne treffe mannlige leger, sier studie-

dekan Kristin Heggen ved Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo (UiO).

I 2013 utgjorde mannlige uteksaminerte ved Det medisinske fakultet (MED) rekordlave 24 prosent. Ved Det juridiske fakultet (JUS) utgjorde de uteksaminerte mennene 27 prosent. Begge fakultetene har hatt en nedgang i

mannlige nyutdannede på rundt 10 prosent siden 2010. Det viser nye tall fra Universitetet i Oslos likestillingsrapport for 2013.

Utfordrende ubalanse
Statsminister Erna Solberg mener den skjeve fordelingen mellom kjønnene er en utfordring. – At kvinner erobrer høy-

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

Universitas nr. 7, 1989

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

« Det kan synes nærliggende å resonnerer som så, at når studenttilgangen begrenses får sannelig de være glad til som får lov til å studere. Glade og takknemlige bør de være, og ikke attpåtil mase om støtte og velferd. Det er imidlertid i samfunnets interesse, og til fordel for de mange som vil banke på Universitetets porte, at de som opptar plass virkelig studerer, får bruke hele sin tid til å studere.

Universitas nr. 5, 1964

ngsalarm

Kvinnetungt: Ernæringsfysiolog Kirsti Bjerkan instruerer kvinnene på klinisk ernæring i hvordan de skal bruke gåstaver. Klassens eneste mann var ikke til stede.

ere utdanning, er bra, men det er klart at ubalanse mellom kjønnene er en utfordring, sier Solberg til Universitas.

– Når det gjelder medisin- og helsefag, vil pasienter møte både mannlige og kvinnelige leger, tilføyer hun.

– Kan kjønnspoeng være en løsning?

– Høyre har tidligere åpnet for kjønnspoeng i yrker der det er begrunnelser for dette, for eksempel i lærer- og førskolelærerutdanningen der det er behov for mannlige forbilder, sier Solberg.

Da arbeiderpartileder Jens Stoltenberg i går holdt foredrag på Aktualitetsuka ved Samfunnsvitenskapelig fakultet på UiO, trakk han blant annet fram kvinnes inntog i norsk utdanning som en stor gevinst. Stoltenberg var selv statsminister i perioden den ferske likestillingsrapporten gjelder for. Han hadde følgende å

si da Universitas etter foredraget ba om en kommentar på at bare 35 prosent av de uteksaminerte ved UiO er menn:

– Jøss! Jeg syns ikke vi skal henge oss opp i at fordelingen må være akkurat 50/50, men det høres voldsomt ut.

Vurderer kjønnspoeng

På Ullevål sykehus er det forelesning i klinisk ernæring, en studieretning tilhørende MED. De rundt femten studentene som har møtt opp er alle kvinner. De kan opplyse om at det er én mann på tredjeårs skillet, men at han er ikke til stede i dag. Student Karoline Engmark sier at de hadde flere menn i klassen det første året, men at de sluttet til fordel for andre studier.

– Klinisk ernæring fokuserer mye på mat, og det vil kanskje ikke tiltrekke så mange gutter, sier medstudent Irene Mork.

Studiedekan Kristin Heggen

ved MED ved UiO mener det lave antallet uteksaminerte menn fra medisinske fag skyldes karakterkravet fra videregående skole, der flest jenter får toppkarakter.

Hun er bekymret for kjønnsfordelingen og peker på resultatene i en undersøkelse som ble utarbeidet i fjor i regi av Senter for tverrfaglig kjønnsforskning. Her kommer det fram at kjønn i praksis betyr mye for læringsutbytte og studiemiljø, og at læringsutbyttet er størst i kjønnsblandete studentgrupper.

– Det viser helt klart behovet for kjønnsblandete grupper, som er noe vi jobber med når det gjelder for eksempel klinisk ernæring. Målsetningen vår er at det skal være blandet, sier Heggen.

MED har diskutert om de skal benytte kjønnspoeng for mannlige søkere.

– Vi har allerede sett på om to ekstrapoeng ville medført at flere menn kom inn på studiene, men så langt har ikke det vært tilfellet. Dette er likevel noe vi vil diskutere videre, sier studiedekanen.

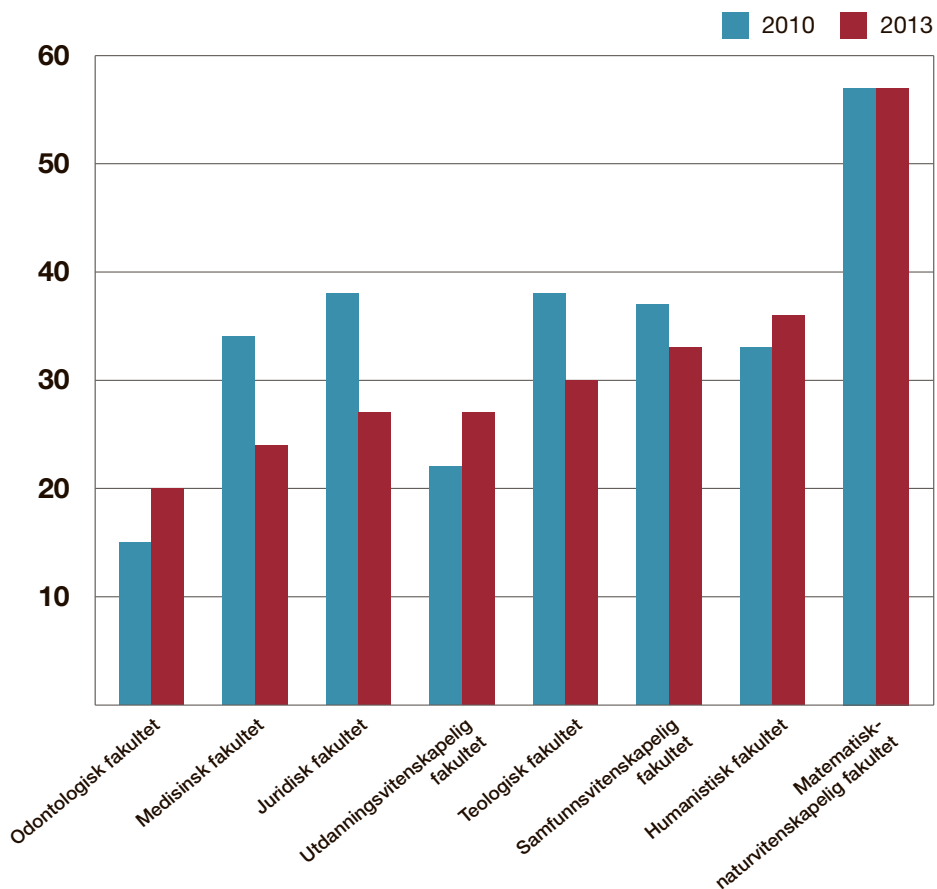
Forlot kjønnspoeng-diskusjonen

UiO-rektor Ole Petter Ottersen sier at likestillingsrapporten viser en utvikling som UiO «ikke kan leve med».

– Disse tallene er en kjempeutfordring, sier han til Universitas. UiO-rektoren vil likevel ikke åpne for kjønnspoeng.

– Vi har tidligere hatt en lang diskusjon på om det skal innføres kjønnspoeng, men den diskusjonen har vi forlatt. Nå må vi se på hvilke andre muligheter som finnes, sier Ottersen.

Prosent uteksaminerte menn per fakultet

– Har du noen konkrete tanker om hva som bør gjøres?

– Nei, det har jeg ikke for øyeblikket.

Psykologisk problem

Ådne Hindenes er studentrepresentant i Universitetsstyret. Han mener at kvinnelig dominans er særlig negativt for psykologiutdanningen. Ved UiO er 8 av 10 studenter på profesjonsstudiet i psykologi kvinner.

– Dersom man nærmest kan ende uten mannlige leger og psykologer i fremtiden, er det alvorlig. At menn som tar skrittet og søker psykologhjelp, ikke kan velge en mannlig psykolog, vil kunne oppleves som vanskelig, sier Hindenes til Universitas.

«Det kan fort bli litt krast og krevende med bare jenter. Gutter kan bidra til et mer avslappet miljø»

Irene Mork, student ved klinisk ernæring

– Uheldig på lang sikt

Ved Det juridiske fakultet (JUS) var kun 27 prosent nyutdannede jurister menn i 2013.

– Det er en økning i antall kvinner som begynner å studere ved juridisk fakultet, og dette er nok en følge av den generelle utviklingen der flere kvinner enn menn

tar høyere utdanning, sier JUS-dekan Hans Petter Graver.

Han opplever ikke skjevfordelingen som et problem per dags dato, men mener det kan være uheldig på lang sikt.

– Det bør være kjønnsbalanse i de forskjellige juristyrkene, sier Graver.

Strategiske grep

Færrest uteksaminerte menn var det på Det odontologiske fakultet (OD). Til tross for en økning på fem prosent siden 2010, var det kun 20 prosent menn som ble uteksaminert fra OD i 2013.

– Vi har brukt mannlige studenter som rollemodeller for å rekruttere menn, for eksempel under åpen dag. Dette har vært et strategisk grep fra vår side, forteller OD-dekan Pål Barkvoll.

Barkvoll sier at OD ønsker seg en jevn fordeling av kvinner og menn på fakultetet, men at de ikke har fått gjennomslag for å innføre kjønnspoeng til mannlige søkere.

– Vi fremmet et ønske om å innføre tilleggspoeng for mannlige søkere i 2011, men fikk ikke gjennomslag fra UiO sentralt, sier han.

– Gutter er velkomne!

På Ullevål sykehus gjør kvinnene på klinisk ernæring seg klare for å gå på tur med staver. De får grundige instruksjoner av ernæringsfysiolog Kirsti Bjerkan.

– Det kan fort bli litt krast og krevende med bare jenter. Gutter kan bidra til et mer avslappet miljø, sier student Irene Mork.

– Du må gjerne skrive at vi ønsker oss flere gutter, de er hjertelig velkomne! avslutter hun.

marengb@universitas.no

LIKESTILLING

Bruker mest penger på kvinner

Til tross for det store flertallet av kvinnelige studenter bruker UiO mesteparten av sine likestillingsmidler på kvinner.

Likestillingsmidler

tekst Martine Engebretsen Li

I perioden 2010 til 2013 fikk Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MatNat) i overkant av fem millioner kroner i likestillingsmidler fra UiO. Likestillingsarbeidet på MatNat har konsentrert seg om å rekruttere flere kvinner. Til sammenligning fikk Det medisinske fakultet (MED), Det juridiske fakultet (JUS) og Det odontologiske fakultet (OD) i underkant av 2,5 millioner kroner til sammen. Også ved disse fakultetene har likestillingsmidlene primært gått til kvinner.

– Ville blitt fakkeltog

En av dem som reagerer på ubalansen i likestillingsmidler er universitetsstyrerepresentant Kristian Gundersen.

– Dersom det var kvinnene som var i mindretall, ville det blitt arrangert fakkeltog for å demonstrere mot det, sier Gundersen, som også er professor ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MatNat).

Han påpeker at overtallet av kvinner i høyere utdanning er et problem på alle fakulteter, bortsett fra MatNat. Ved MatNat var det både i 2010 og 2013 57 prosent uteksaminerte menn.

– Jeg har alltid ment at kjønn ikke er så viktig, men i dette tilfellet begynner det å bli ganske ekstremt. Jeg synes synd på de guttene som kommer til kort, sier han.

Gundersen har følgende råd for å få flere menn inn i høyere utdanning:

– På Universitetet kan man begynne med å slutte med særtiltak som skal øke studietilbøyeligheten hos kvinner, sier han.

Kvinnemidler

Både JUS og OD trekker fram kvinnelige vitenskapelige ansatte og førsteamanuenser når de forteller om bruken av likestillingsmidlene.

Kjønnsubalanse: UiO bruker likestillingsmidlene sine nesten utelukkende på kvinner.

FOTO: KJETIL REE/WIKIMEDIA COMMONS

ARKIVFOTO: HENRIK EVERTSSON

«Dersom det var kvinnene som var i mindretall, ville det blitt arrangert fakkeltog for å demonstrere mot det»

Kristian Gundersen, professor ved UiO og universitetsstyrerepresentant

– Vi har blant annet brukt en del midler på kvinnelige stipendiater, fordi vi har hatt for få kvinnelige vitenskapelige ansatte. Midlene har blant annet gått til assistanse til slutføring av av-

handlinger, sier JUS-dekan Hans Petter Graver.

– Vi har brukt midler på at kvinnelige førsteamanuenser skal kunne kvalifiseres til høyere stillinger, sier OD-dekan Pål Barkvoll.

Liten andel til menn

MED fikk ikke likestillingsmidler i 2013, men brukte 700 000 kroner av fakultetets interne midler på likestilling.

– To stipender på 250 000 kroner hver gikk til kvinnelige førsteamanuenser som skulle kvalifisere seg til professorat, sier MED-professor Kristin Heggen.

De resterende 200 000 kronene ble brukt på kurs i forskningsveiledning som støttet PhD-studentenes arbeid for likestilling. Noe ble også brukt på å rekruttere menn.

– Vi har også brukt ressurser på arbeid med å rekruttere mannlige søkere til vårt masterprogram i klinisk ernæring, for eksempel på sosiale medier. Blant annet har vi laget en YouTube-film om klinisk ernæring der vi profilerer en mann. Om vi har lyktes, vil søkertallene vise i april, avslutter Kristin Heggen.

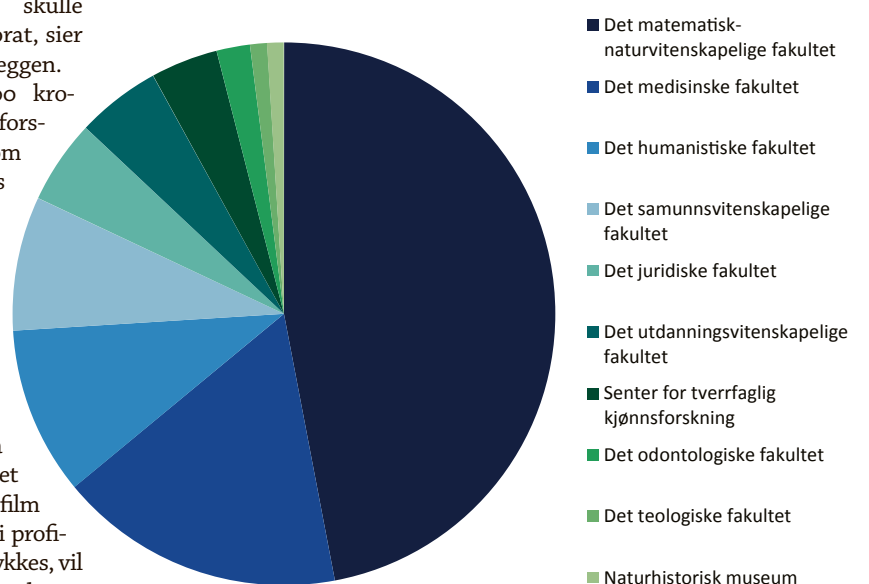
Ønsker balanse

Likestillings- og diskrimineringsombud Sunniva Ørstavik sier til Universitas at det er ønskelig med kjønnsbalanse i alle yrker for å skape mangfold. Makt og penger bør fordeles uavhengig av kjønn.

– Store skjevheter må følges opp med oppdatert kunnskap om hvorfor. Det er viktig at skolesystemet legger til rette for at gutter ikke blir skoletapere eller styrer unna høyere utdanning, sier Ørstavik.

marengb@universitas.no

Fordeling av likestillingsmidler

Kilde: Universitetet i Oslo

Utdanning: Lærer og lærerstudent Torkil Brækkan instruerer elev Ovo George ved Etterstad videregående skole.

1000 yrkesfaglærere mangler utdanning

Det blir en utfordring å lokke folk til å bli yrkesfaglærere. – For folk i godt betalte jobber er ikke lærerutdanning første tanke, sier rapportforfatter.

Lærerutdanning

tekst Magnus Newth
foto Hans Dalane-Hval

1000 yrkesfaglærere i norsk videregående skole har ikke lærerutdanning, forteller Sidsel Øiestad Grande, instituttleder på Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier på Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA). Samtidig øker behovet for kvalifiserte lærere kraftig de neste årene. NTNU og HiOA fikk i fjor et oppdrag fra Kunnskapsdepartementet om å lage et prosjekt kalt Nasjonal utbygging av yrkesfaglærerutdanning. Grande har ledet arbeidet, som resulterer i en rapport som lanseres i april. Der har de beregnet behovet for nye yrkesfaglærere til 2000 innen fem år.

– Dette er områder det er veldig vanskelig å få lærere til. De med riktig fagbakgrunn kommer ofte fra godt betalte jobber, og for mange er ikke lærerjobb første tanke, sier Grande.

For å få lærerkompetanse kreves det enten ettårig praktisk pedagogisk utdanning (PPU) eller en treårig bachelor. Mange som job-

ber som yrkesfaglærere i dag, gjør det kun basert på fagbakgrunn.

Viktig med erfaring

Torkil Brækkan er en av disse. Han begynte som lærer på Etterstad videregående skole for to år siden. Brækkan har fagbrev og har jobbet mange år som verktøymaker og som selger i industrien. Siden han har yrkeskompetanse og fagbakgrunn kunne han gå rett i lærerjobben uten utdanning.

– Yrkeserfaring er viktig. Det gir en faglig trygghet, sier han.

Ved siden av undervisningen studerer Brækkan imidlertid til bachelor på HiOA for å få lærerkompetanse. Dermed er han i selskap med halvparten av de 1000 faglærerne som per i dag mangler lærerutdanning. Selv er Brækkan snart ferdig med utdanningen sin. Han er fornøyd med å ha gått veien om yrkeslivet før han ble lærer.

– Samtidig som yrkesfag er en viktig bakgrunn, har jeg fått veldig mye ut av lærerutdanningen. Jeg tror jeg har hatt en fordel av å

jobbe samtidig som jeg tar bachelorgraden. Jeg har fått praksis hele veien, sier Brækkan.

Konkrete tiltak

Grande forteller at de i rapporten kommer med noen forslag for å skaffe flere faglærerutdanning. Blant annet bør skolen legge til rette for at de som jobber der, kan ta lærerutdanning. I tillegg har de også sett på mulighetene for en

«Fagarbeiderne vi nær sagt har forført til å bli lærere, må vi gi en god utdanning»

Sidsel Øiestad Grande, instituttleder på Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier på HiOA.

økonomisk utdanningspakke, basert på en modell av et stipend gitt til lærere som vil videreutdanne seg innen realfag.

– De sitter med svært ettertraktet kompetanse, og da må vi

gi dem insentiver. Fagarbeiderne vi nær sagt har forført til å bli lærere, må vi gi en god utdanning. Vi ønsker at de gode fagarbeiderne skal gå fra å for eksempel kalle seg en kokk som jobber som lærer, til å kalle seg yrkesfaglærer i restaurant- og matfag, sier Grande.

Da Torkil Brækkan begynte å undervise på Etterstad var det med et krav om å få lærerutdanningen på plass så fort som mulig. Han er svært fornøyd med løsningen skolen har fått på plass.

– Jeg er på HiOA på fredager, så skolen har lagt all undervisningen min til de andre dagene.

Jeg slipper å kjøpe meg fri eller jobbe deltid. Jeg får en gratis utdanning, sier Brækkan.

Lærerløft

Sidsel Øiestad Grande forteller at funnene de har gjort i arbeidet med rapporten, stemmer godt overens med den nye regjeringens varslede lærer- og yrkesfagløft.

– Vi synes det er flott at de satser på begge deler. Det er viktig å se forbindelsen mellom lærerutdanning og yrkesfag. Vi håper prosjektet kan bidra til å rette oppmerksomhet mot dette, sier Grande.

Hun forteller at de har infor-

mert Kunnskapsdepartementet om funnene de har gjort, og at de nå håper dette er noe politikerne kommer til å fokusere på fremover.

– Dette kommer til å bli en stor utfordring. Jeg håper politikerne skjønner at det kommer til å koste penger å få gode yrkesfaglærere. Samtidig er det viktig å huske at det ikke er det største omfanget av studenter det er snakk om, så viktige tiltak trenger ikke ta så mye av statsbudsjettet, sier Grande.

Viktig med engasjement

Torkil Brækkan noterte seg løfter om yrkesfagløft under valgkampen, men har ikke merket noe til det ennå.

– Jeg er kjempefornøyd med utdanningen jeg tar, men jeg begynte lenge før regjeringsskiftet. Hvem jeg skal takke for det, vet jeg ikke, sier Brækkan.

Selv tror han det viktigste er engasjerte lærere.

– Jeg tror det handler om å få fatt i folk som har talent til å lære bort, og gi dem kunnskapen som trengs. Jobben krever at man er bra med ungdom, sier læreren.

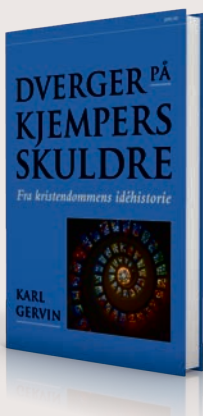
Det har ikke lyktes Universitas å komme i kontakt med Kunnskapsdepartementet.

mgnewth@universitas.no

Slik kan du bo billig

Karl Gervin DVERGER PÅ KJEMPERS SKULDRE *Fra kristendommens idéhistorie*

«forenkler uten å miste tyngde ... en eventyrlig evne til å skjønne at noe er viktigere enn annet. Og det går an å fortelle om det viktige så øynene tindre.» **OLAV EGIL AUNE I VÅRT LAND**

«Den som leser Gervins bok får bedre syn for de lange linjer i tenkningens historie, og blir derfor klokere og mindre sikker på at ens egen posisjon er den eneste rette.» **HALVOR NORDHAUG I BERGENS TIDENDE**

«levande og leikande ... utfordrar både humanistar og truande.» **OTTAR MYRSETH I DAGEN**

«høyst leseverdige» **KJETIL IGLAND I FEDRELANDSVENNER**

«på forbilledlig vis greier Gervin å få fram de store linjer og overordnede spørsmål i denne historien. Han fører en elegant penn og har en fremstillingsform med utpregede pedagogiske kvaliteter.» **HARALD OLSEN I AGDERPOSTEN**

Innbundet, illustrert, 296 sider, kr. 369,-

pax

Skyhøye leiepriser i Oslo har fått studenter til å tenke nytt. Slik unngikk de å betale i dyre dommer for å bo sentralt.

Boligmarkedet

tekst Cecilie Storbråten Gjendem
foto Matthis Kleeb Solheim og
Hans Dalane-Hval

Sola skinner inn gjennom kjøkkenvinduet til pedagogikkstudent Cecilie Schia (21). Hun har akkurat levert seks år gamle Hektor på skolen, og er nå i gang med dagens studieøkt. Den siste måneden har hun jobbet som deltidsbarnevakt for eierne av Geitmyra matkultursenter, mot at hun får bo gratis i en egen leilighet på den lille gården bak Ullevål sykehus.

– Så langt har dette vært en utrolig god løsning for meg, som jeg absolutt vil anbefale videre til andre dersom de får muligheten, sier Schia.

Hun kom i kontakt med familien gjennom en Facebook-annonse.

Tall fra Utleiemegleren viste for to uker siden at leieprisene i Oslo har steget med godt over fire pro-

sent det siste året. Utleiemegleren ser ingen grunn til at dette skal endre seg med det første.

Bønn og bolig

Klokka er ni og sju beboere på Studenterkjempet på Majorstuen samler seg i sofakroken. Det er tid for kveldsbønn. Visehusfar og teologistudent Martin Braut Tjelle (25) reiser seg opp foran de seks andre guttene.

– Vi var vel kommet til det femte korinterbrevet, sier han og bretter ut en stor gullfarget bibel.

Studenterkjempet er et av flere studenthjem som er drevet av kristne stiftelser, basert på kristne verdier. Her betaler studentene 4800 kroner i måneden for bolig, inkludert strøm, internett, frokost og lunsj.

– Jeg trives utrolig godt her. For det første er det billig å bo her, men det er også utrolig sosialt. Selv har jeg bodd her i fire år, sier Tjelle.

Han understreker at det ikke

er noe krav om å være kristen for å bo på Studenterkjempet, men at teologistudenten har førsterett på plass på hjemmet. Med et søk på Google finner Universitas fire studenthjem i Oslo som drives av kristne stiftelser, hvor leieprisene er godt under snittprisen i byen. I tillegg til at mange menigheter har egne annonsesider der kristne kan finne billig bopel hos andre likesinnede.

Begynn tidlig

– Det er vanskelig å finne en fasit på hvordan en kan unngå høye leiepriser, men et tips er å begynne å se seg om etter bolig tidlig. Da slipper du å ta til takke med hva som helst, sier fagdirektør Tonje Hovde Skjellbostad i Forbrukerombudet til Universitas.

Hun synes både Schia og Tjelles løsninger høres gunstige ut, og tror flere kan være heldige om de tar seg god tid. Hun mener også at å flytte litt utenfor sentrum kan

► **Rolig:** Schia har en stor leilighet helt for seg selv på den lille gården i Nordre gravlund. Når sommeren kommer gleder hun til å kunne benytte seg av den store hagen på gården.

► **Superglad:** Pedagogikkstudent Cecilie Schia er veldig fornøyd med å bo gratis på gården midt i Nordre gravplass mot å være deltidsbarnevakt.

▼ **Må ikke være kristen:** – Jeg har hørt om at det er flere kristne organisasjoner som leier ut bolig, men jeg tror en fint kan bo slike steder med andre livssyn også, sier teologistudent Martin Braut Tjelle.

«De som bor her deltar på det de føler for, enten det er kveldsbønnen på mandag eller festen på lørdag.»

Martin Braut Tjelle, teologistudent

være et godt tips for å få reduserte boligkostnader.

– En bør også passe på at en får en god kontrakt, som også regulerer dine rettigheter som leietaker. Det er alltid lurt å ha en kontrakt som er utarbeidet av en nøytral part, sier Skjelbostad.

Fornøyd

På Studenterhjemmet er det plass til 36 gutter og tre jenter. Jentene bor i en egen fløy, hvor de også disponerer eget bad. Dette er ifølge beboerne en av få ting som henger igjen fra da hjemmet ble stiftet i 1875.

Det er ikke obligatorisk å delta på bønnemøtene.

– De som bor her, deltar på det de føler for, enten det er kveldsbønnen på mandag eller festen på lørdag, sier Tjelle.

Tilbake på den lille røde gården midt i Nordre gravlund skyller Schia en tekopp og setter den på benken. Om få timer skal hun gjøre seg klar til å hente Viestad-familiens nest eldste barn i barnehagen.

Hun er langt fra alene om å ha en slik løsning. Både på Finn.no og andre sider kan en finne familier som søker etter en hjelpende hånd mot gratis kost og losji. I tillegg er

det mulig å få kontakt med eldre mennesker gjennom universitetet, eller andre fagmiljøer som ønsker å ha en student boende hos seg gratis mot hjelp i hjemmet.

Schia kjenner ikke til mange andre som gjør som henne, men tror dette er en løsning som vil kunne spre seg med tiden. Selv bodde hun hjemme på Bjerke før hun flyttet inn på gården.

– Dersom jeg ikke hadde funnet denne løsningen, hadde jeg nok ikke flyttet hjemmefra. Her føler jeg ikke at jeg taper noe ved å bo alene, sier Schia.

universitas@universitas.no

Dalai Lama kommer likevel til Chateau Neuf

Denne gangen tok Kulturutvalget seg god tid fra tibetaneren sa «ja», til de annonserte besøket.

Studentsamfunnet

tekst Petter Fløttum

Etter mye om og men er det nå klart at Dalai Lama likevel kommer til Chateau Neuf.

– Vi synes det er fantastisk at han tar seg tid til å komme. Han er veldig interessert i å snakke med unge folk og særlig studenter. Han sier klart selv at han tilhører forrige generasjon, og at nå er det vår tur, forteller Håkon Søliland, leder for Kulturutvalget ved Det Norske Studenter-samfund (DNS).

Han har jobbet med invitasjonen etter at det ble kjent at Dalai Lama gjester Oslo.

Tok seg god tid

Allerede i midten av januar skrev DNS på sine hjemmesider at Dalai Lama var klar for Chateau Neuf. Dette var imidlertid feil. Den tibetanske fredsprisvinneren var kun invitert og hadde ennå ikke svart på invitasjonen.

– Da vi oppdaga det, måtte vi bare gå ut på Facebook-siden vår og si «sorry, det er ikke helt sikkert at han kommer, men vi har invitert ham, og det blir vurdert», sier Søliland da.

Denne gangen ventet de én uke før de på søndag annonserte besøket på Twitter.

– Vi har jobbet med å få på plass de siste detaljene før annonseringen. Forrige gang var ikke en

villet annonsering, det var bare noe som skjedde litt fort, forteller Søliland.

Studentkonkurranse for Lama-prat

Det er Nobelinstituttet, Den Norske Tibetkomité og Karma Tashi Ling buddhistsamfunn som har sørget for at den populære tibetaneren kommer. Han skal være i Oslo fra 7.-9. mai, og besøker Chateau Neuf den 8. mai.

«Forrige gang var ikke en villet annonsering, det var bare noe som skjedde litt fort»

Håkon Søliland,
leder for Kulturutvalget

Der skal han på to forskjellige arrangementer. Først et på morgenen med buddhistisk undervisning. Dette har han alle steder han besøker, og blir ikke arrangert av Kulturutvalget.

– Så kommer han på vårt arrangement senere på dagen, forteller Søliland.

Chateau Neuf-forelesningen arrangeres i samarbeid med Arne

Næss Symposium. Under besøket skal den amerikanske filosofen David Abram sammen med tre studenter snakke med Dalai Lama.

– Vi skal holde en konkurranse hvor studenter kan sende inn innlegg. Vinnerne får komme på scenen, sier lederen i Kulturutvalget.

Han forteller at det vil komme flere detaljer om konkurransen i løpet av de nærmeste dagene.

petter.flottum@universitas.no

UNIVERSITAS NR. 2, 2014

Flest boliger til Oslo-studentene

Store visjoner: Styreleder Magnus Nystrand i Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus er fornøyd med årets studentboligtildeling. Innen 2020 håper han på 3000 nye studentboliger i Oslo.

Kunnskapsdepartementet skal bruke 359 millioner på å bygge 1260 nye studentboliger i 2014. To av ti nye boliger går til Oslo-studentene.

Studentboliger

tekst Ingrid Bergo
foto Ena Kreso

Styreleder Magnus Nystrand i Studentsamskipnaden i Oslo er storfornøyd med at den borgerlige regjeringen har prioritert Oslo-studentene.

– Vi vet tilskuddene er knappe, og at det er en dragkamp mellom ulike prioriteringssaker. Den nye regjeringen viser god forståelse for at pressområdene behøver mer satsing, sier Nystrand.

Mangelen på studentboliger har lenge vært et problem. I høst stod hele 3500 studenter i boligkø i Oslo, og den nye regjeringen har lovet å bygge flere studentboliger enn før. Totalt skal det bygges 276 nye studentboliger i Oslo i 2014.

Ikke nok

Leder for Velferdstinget i Oslo og Akershus, Kaia Marie Rosseland

er ikke like fornøyd som Nystrand.

– Vi skulle gjerne sett en større satsing på boliger, spesielt etter som dette er noe regjeringen har frontet som et av sine satsingsområder.

Samtidig er hun fornøyd med regjeringens boligbygging i Oslo.

– Jo mer sentralt, jo bedre. At Oslo har fått en så stor andel av tildelingen, viser at Kunnskapsdepartementet prioriterer der det trengs mest.

«Den nye regjeringen starter bra»

Magnus Nystrand, styreleder, Studentsamskipnaden i Oslo

Storsatsing på Blindern

Pengene skal først og fremst disponeres på tre prosjekter, hvorav det mest omfattende vil være Blindernveien 6. Her har SiO fått bevilget penger til 170 hybelenheter, men håper på å bygge

minst 350 nye boliger.

– Vi ønsker å bygge nær utdanningsinstitusjonene og kollektivknutepunkt. Sånn sett er Blindern ideelt, sier Nystand.

3000 boliger før 2020

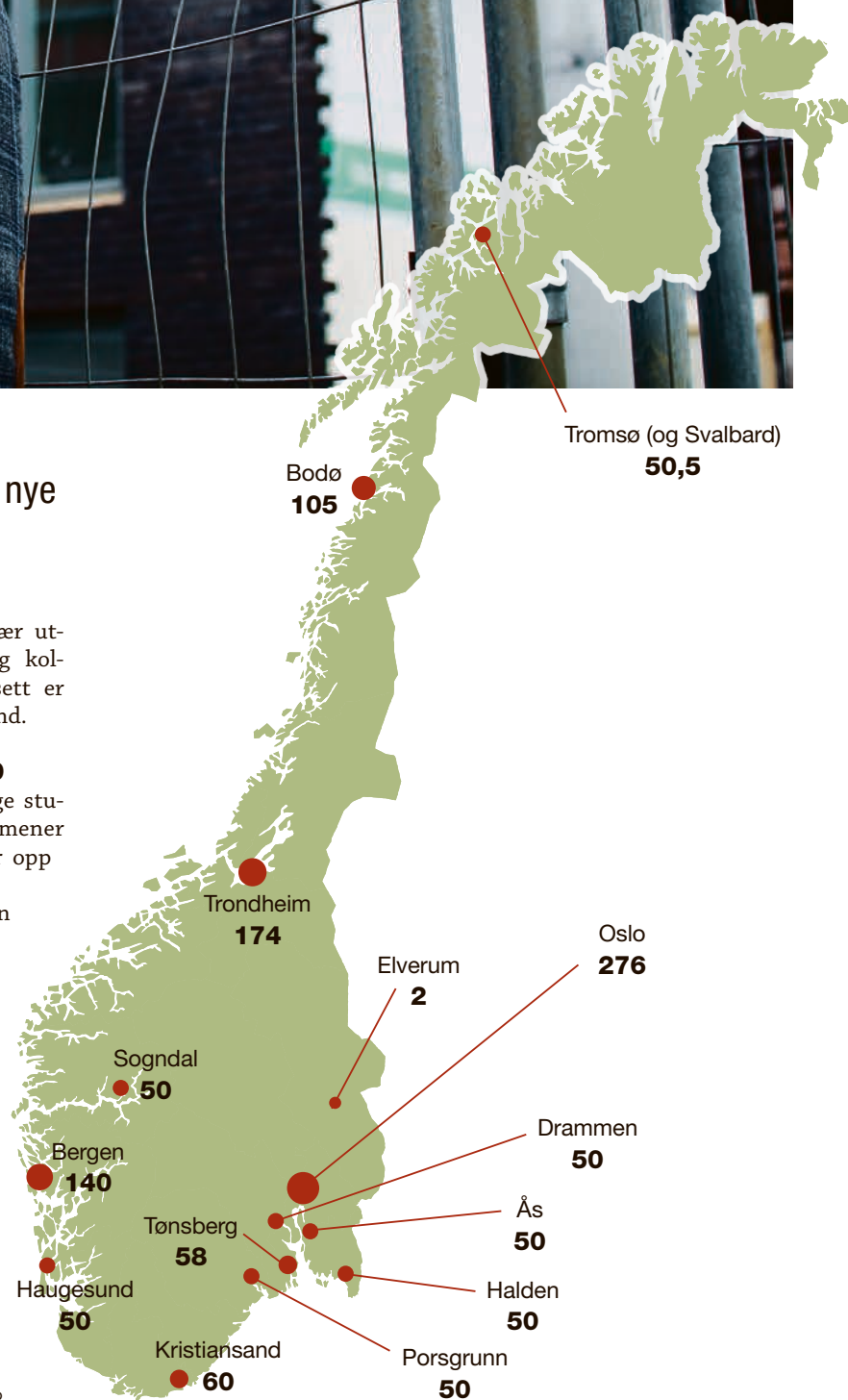
SiO ønsker å bygge mange studentboliger, og så langt mener Nystrand de blåblå følger opp løftene fra valgkampen.

– Den nye regjeringen starter bra. Vi satser på å bygge 3000 nye studentboliger fram mot 2020, men da vil vi trenge ytterligere tilskudd fra regjeringen, sier Nystrand.

– Regner dere med å kunne møte kravet om boligdekning for studenter som står i kø?

– Vi har en god plan. Det tar tid, men tilbudet vårt vil se betraktelig mye bedre ut innen 2020, sier Nystrand.

universitas@universitas.no

– Det stilles for lave krav til studentene

Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen mener utdanningsinstitusjonene må skjerpe kravene til studentene. – Et sammensatt bilde, mener rektor ved HiOA, Kari Toverud Jensen.

Studiekvalitet

tekst Frode Nagel Dahl

I februar i år lanserte NOKUT Studiebarometeret i samarbeid med Kunnskapsdepartementet. Nettportalen har som formål å vise studentenes oppfatninger om studiekvalitet i studieprogrammer ved norske høyskoler og universiteter. Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen (H) mener studentenes tilbakemeldinger viser at utdanningsinstitusjonene bør stille høyere krav til studentene.

– Det er for store forskjeller i studentenes egenrapporterte tidsbruk. Noen bruker 45 timer, andre bruker så lite som 14. Samtidig mener over halvparten av studentene at det ikke er for mange innleveringer eller for mye undervisning. Det må stilles høyere krav til studentene, sier Røe Isaksen.

Studerer mindre

Barometeret viser at norske studenter i gjennomsnitt bruker 27 timer i uka på studiene. I 2001 lå dette tallet på 30 timer. Rektor ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA), Kari Toverud Jensen, mener nedgangen er urovekkende, men peker på at årsaken er sammensatt.

– Studentene har ansvar for å investere nødvendig tid i studiene, og vi som utdanningsinstitusjon har å tilby utdanning av høy kvalitet som utfordrer studentene – både intellektuelt og ferdighetsmessig, sier Toverud Jensen.

Røe Isaksen mener det er nødvendig å ta tak i kulturen ved de forskjellige studiestedene.

– Dersom studentene ikke blir sett på som ressurser som kan bidra i fagmiljøet, men for eksempel elever som skal lære seg pensum, så former det også

Misfornøyd: Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen er ikke fornøyd med arbeidsinnsatsen til norske studenter.

forventningene, sier Røe Isaksen.

Tar ikke eneansvar

Toverud Jensen mener kulturen kunnskapsministeren snakker om, er mer komplisert enn som så, og at utdanningsinstitusjonene alene ikke kan ta på seg ansvaret for utviklingen.

– Dette handler også om hva våre nye studenter tar med seg av erfaringer og forventninger fra videregående skole. Her har vi en jobb å gjøre for å snu trenden vi ser. Vi må være tydelige på hvilke konkrete krav vi stiller og hvilke muligheter dette gir for den enkelte student eller studentene, sier Toverud Jensen.

Prorektor ved Handelshøyskolen BI, Dag Morten Dalen,

mener tiltak er blitt gjort for å skjerpe kravene.

– BI innførte progresjonskrav på bachelorstudiene i 2007, og fra 2012 måtte studenter som ønsket å gå videre på en mastergrad ha B i karaktersnitt. Dette er med på å tydeliggjøre hvilke krav BI stiller, og hva næringslivet kan vente seg av våre studenter, sier Dalen.

Fagansvarlig i Studentforeningen ved Handelshøyskolen BI i Oslo, Even Rasmussen, kjenner seg ikke igjen i Røe Isaksens uttalelser.

– Siden vi er en privatskole og studentene betaler skolepenger, tror jeg også studentene stiller seg mer kritiske til det faglige

tilbudet. På tross av dette har jeg likevel inntrykk av at de er fornøyd, sier Rasmussen.

Onsdag 26. mars møtes Røe Isaksen og Toverud Jensen til debatt når Unio, hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede, arrangerer frokostseminar. Debatten vil dreie seg om finansieringssystemet i høyere utdanning, og hvordan man kan styrke kvaliteten i høyere utdanning ved å omlegge denne.

universitas@universitas.no

SE IDÉ OG DEBATT
SIDE 12

Studere på Svalbard?

Universitetssenteret på Svalbard tilbyr studier i
biologi, geologi, geofysikk og teknologi

Søknadsfrist: 15. april
Mer info: www.unis.no

debattredaktør: **Thea Storøy Elnan**
debatt@universitas.no 479 64 336

Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT

Si din mening på universitas.no

Doktor Dust

«Det er gammelt nytt at Legeforeningen verner om sine egne privilegier. Tannlegeforeningen er enda verre, og sammen representerer disse to organisasjonene norsk laugsmentalitet på sitt verste. De fortjener all forakt de kan få. **Doktor Dyregod**

Hentet fra debatten til nyhets-saken «— Idiotisk turnuskutt»

Pampevelde

«Hele studentsamskipnadsordningen bør oppheves på grunn av vanstyre og studentpampevelde. Alle ansvarsområdene til samskipnadene bør da overføres til staten, vertskommunen og lærestedet. Boliger bør administreres av staten, kantiner, karriererådgivning og bokhandel kan drives av lærestedet, helsetilbud kan drives av kommunen. I Oslo bør tapssluket Chateau Neuf kan legges ned til fordel for økt satsning på studentkjellerne på Blindern og andre campuser. Eventuelt kan det opprettes et mindre sted i sentrum som kan drives

mer effektivt enn Chateau Neuf
Ottar Hjelpevik

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Kan gi makta tilbake til studentene»

Shit, profitt

«Narkonettverkene solgte i sentrum, men hadde depoter i studentboliger. Det var ikke et narkoproblem i selve studentbyene – langt der i fra. I de store studentbyene, antagelig særlig Kringsjå (landets desidert største studentby), kunne de «gjemme seg i mengden». Det var også lett å skaffe seg framleie der, via profittthungrige studenter, som framleide og fikk et pent mellomlegg **Til undrende**

«Perhaps UiO or SiO or whoever prefers not to best even talk about it and thinks «it's not up to the students living there to know, we decided that it's uninteresting for them. Puntkum. They should pay their rent, sleep well knowing that SIO takes care (as always) but we don't want to have discussions around». **thanksforsharing**

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Jakter på narko-leietakere»

«De fortjener all forakt de kan få»

Doktor Dyregod

TWITTER

studentnyheter på 140 tegn

@AuroraWengen Noen må fortelle Putin at den lekne kvinnen er den nye sterke mannen

17.mar

Leken preken til sterk snerk

@Munterpipe Jeg synes det er pirrende å beinflørte under forelesningen, men det virker som om foreleseren synes det er litt kleint?!

17.mar

#Beinklein

@Forsberg Funfact: Ros- og raushetskulturen begynte faktisk hos folk som løfter vekter, med fraser som «Nice delts!» og «Looking large, bro!»

17.mar

Eller ved pissoaret: «Nice hammer, dude»

@Uhellet Skjønner ikke hvorfor det er så ille med «woho og mektige»-kvinner. Menn onanerer også hverandre i offentlig ordskifte.

17.mar

Som Freud sa: Sex er grunnen til alt

@Aftenposten Kvinne truffet av flyvende skilt: Stiv kuling i kastene i hovedstaden i dag

17.mar

Viktig å ha det gøy på jobb med #GOordspill

@HaakonGjerlw Hver gang jeg står på pissoaret ved siden av Østerud, er jeg redd han står og utreder maktforholdet oss i mellom.

17.mar

#denfølelsen

Bedrøvelige bortforklaringer

Universiteter og høyskoler må kreve mer av studentene sine enn å bare kunne gjenfortelle pensum, mener kunnskapsminister Thorbjørn Røe Isaksen.

Studiekvalitet

Torbjørn Røe Isaksen, kunnskapsminister (H)

Studenter ved norske universiteter og høyskoler sier selv at de i snitt bruker 27 timer i uken på studier, ifølge Studiebarometeret. Selv om vi legger til de åtte timene studentene oppgir å bruke til deltidsarbeid, utgjør det totale timetallet fremdeles mindre enn en vanlig arbeidsuke. For all del: Det vil alltid være mange unntak når vi ser på et gjennomsnitt, og det gjelder selvsagt også i studiebarometeret. Noen studerer over 45 timer i uken, andre så lite som 14. Likevel mener jeg snittet forteller noe grunnleggende om norsk høyere utdanning. Utdanningsinstitusjonene må stille høyere krav til sine studenter enn det de gjør i dag.

Hvert år bruker vi 30 milliarder kroner over statsbudsjettet på norsk høyere utdanning. I tillegg kommer utgiftene til studiefinansiering. Like viktig som de statlige investeringene er investeringene til den enkelte student – i form av tid og i tapte inntekter under studiene. Derfor må både myndighetene, utdanningsinstitusjonene og studentene selv sørge for at studietiden utnyttes best mulig.

Det er nå ti år siden kvalitetsreformen i norsk høyere utdanning. Målet var et helt nødvendig løft av studiekvaliteten, og reformen har ført til mange positive endringer. Likevel har vi flere signaler om at kvaliteten ikke har økt som forventet: Andelen som ikke fullfører en påbegynt grad, har økt med ti prosentpoeng siden 2001. En rapport fra Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) avdekker at mens studentene er til dels meget kritiske til kvaliteten i undervisningen og veiledningen, er lærere og ledere like kritiske til studentenes studieforutsetninger og studieinnsats. En annen rapport viser at det er stor variasjon i hvordan institusjonene setter karakterer. Det betyr at institusjonene opererer med ganske ulik faglig standard for sine studenter.

Selv om mye er bra i norsk høyere utdanning, tyder denne gjennomgangen på at verken studenter, lærere, institusjoner eller myndighetene har grunn til å være tilfredse. Hva kan vi gjøre? Hva studentene faktisk lærer, påvirkes av en rekke faktorer. Jeg vil særlig trekke frem to ting: læringsintensitet og gjensidige forventninger.

Jeg mener kvalitet i stor grad defineres og påvirkes av hvilke forventninger vi har til hverandre. Hvilke forventninger møter studentene fra lærere, ledere og mer erfarne medstudenter?

Hvordan oppleves møtet mellom studenter og lærere? Dersom resultatene fra NOKUTs undersøkelse stemmer, så mener både studenter og lærere at det er de andre som må ta skylden for dårlige prestasjoner. Det er alvorlig. Det betyr at vi bortforklarer dårlige resultater i stedet for å ta tak i dem.

Obligatoriske oppgaver og eksamener er viktige uttrykk for hvilken faglig standard og innsats som forventes av studenter. Dersom eksamensoppgavene premierer reproduksjon av faktakunnskap og standardisert praksis fra pensum, så hjelper det ikke å si at selvstendig og kritisk refleksjon er viktig. Det er både selvsagt og forståelig at studenter tilpasser seg de reelle kravene som stilles.

Jeg ønsker at studentene skal møte høye forventninger – til studieinnsats, til nysgjerrighet, og til å ta ansvar for egen utvikling. Jeg ønsker evalueringsformer som gir best mulig læring. Der gjenfortelling av pensum bare er et nødvendig minstekrav. Der toppkarakterer reserveres for prestasjoner som viser kritisk og selvstendig refleksjon, og ikke minst evne til å anvende kunnskap i nye kontekster. Jeg ønsker at studenter skal kunne forvente lærere som inspirerer og veileder dem videre. Jeg ønsker at studentene skal gripe mulighetene til læring gjennom studietiden til fulle.

Uansett hva du som student måtte mene om lærerne eller studentvelferden, så er det din egen fremtid dette gjelder. Mitt fremste mål er at et vitnemål med gode karakterer fra norsk høyere utdanning skal være et kvalitetsstempel. At det skal være et verdipapir for hver enkelt kandidat når dere skal ut i arbeidslivet.

NSO – bestem dere!

Studentboliger

Vegard Elde Vefring, studentpolitiker og student ved NTNU

Når statsbudsjettet skal snekres sammen, er køen lang. Hundrevis av grupper med særinteresser vil ha penger til sitt formål. Det minste man bør kunne forvente av alle disse, er at de klarer å prioritere mellom egne krav. Dette er en øvelse Norsk Studentorganisasjon (NSO) ikke mestrer.

Ola Rydje valgte studentboliger som en av sine tre viktigste kampsaker da han stilte til valg som leder våren 2013, studie-støtte var ikke blant disse tre. Landsmøtet som valgte ham, gjorde en tydelig prioritering av studentboliger. Studentboliger ble løftet opp som politisk prioritering samtidig som studiestøtte ble stående igjen nede i brødteksten med alle de andre kravene. Det samme mente NSOs landsmøte i 2012. På tross av

at alt dette peker i retning av studentboliger som førsteprioritet, har Arbeidsutvalget i NSO nå valgt studiestøtte som viktigste krav til regjeringen.

Hvordan er det mulig at en leder som fikk beskjed av landsmøtet å prioritere studentboliger likevel gjør helomvending? Ledelsen i NSO forklarer dette med at det har oppstått et stort handlingsrom for økt studiestøtte med den nye regjeringen. Hvor-

dan mer penger i budsjettet har gjort studentboliger mindre viktig forstår jeg ikke. En skulle tro at prioriteringen mellom de to kravene holdt seg uendret, i hvert fall inntil ett av kravene blir oppfylt. Det ambisiøse kravet om flere studentboliger er langt ifra innfridd. Det har lenge vært konsensus om at studentboliger er viktigst, noe som er lett å skjønne

da argumentene for studentboliger både er flere og bedre enn argumentene for økt studiestøtte.

Heldigvis vil verken mediestrategier eller taktisk spill fra NSO få avgjøre hvordan statsbudsjettet blir til slutt.

UNIVERSITAS NR. 9, 2014

FORSKNING OG FAGDEBATT

tekst Cecilie Storbråten Gjendem illustrasjon Pontus Hanneteg

Virtuell valuta vil bli stadig viktigere, men er en risikabel investering, mener forsker Svein Ølnes.

Rik på liksom

– Hva er bitcoin?

– Bitcoin er en hel-digital valuta som kun eksisterer som en programkode som ikke er kontrollert av myndigheter. Den har ingen sentralbank, men er en ekte distribuert valuta styrt av brukerne selv. Bitcoin er ikke den eneste virtuelle valutaen på markedet, men den er den største. Bitcoin er styrt av markedet, altså tilbud og etterspørsel, og vi trenger det for en sikrere, billigere og raskere betaling over nett. Bitcoin var et svar på finans-krisen og mistilliten mange fikk til finansnæringa.

– Hva er det som gjør virtuell valuta og bitcoin raskere og bedre enn for eksempel kort?

– En fordel med bitcoin er at den er fullt ut integrert med mobile betalingsløsninger, altså med smarttelefon. Handel med bitcoin tar kortere tid enn en vanlig transaksjon. Det er også sikrere enn kort fordi du ikke gir fra deg vital informasjon i transaksjonen, og fordi den er irreversibel og går inn i en åpen betalingslogg.

– Hva skiller bitcoin fra vanlig valuta?

– Det viktigste er at den er utenfor staters kontroll. Vanlig valuta blir kalt fiat-valuta, altså en valuta som er styrt og kontrollert av myndighetene i hvert enkelt land gjennom en sentralbank. Bitcoins verdi er styrt av hvor mange som ønsker å bruke den, i likhet med en aksje eller en annen vare.

– Det finnes mange andre virtuelle valutaer, hva er årsaken til at det er bitcoin som har blitt kjent?

– Årsaken til dette er at bitcoin var først med denne typen teknologi. Siden har det kommet mange kopier. Det er viktig å huske at bitcoin er basert på fri programvare slik at både du og jeg kan lage vår egen virtuelle valuta.

– Tror du bitcoin ville kunne konkurrere med offisielle valutaer?

– Foreløpig er bitcoin en mygg når vi ser finansverden

under ett, men den har en del interessante sider som gjør at den kan overta enkelte av bruksområdene til vanlig valuta. Det gjelder særlig alt som har med betaling og transaksjoner over nett å gjøre.

– Vil bitcoin fortsette å vokse?

– Ja, den som visste det! Den største bitcoin-handelen, Mt. Gox, en nettbasert tjeneste der du kan veksle til og fra bitcoin, gikk i vasken for et par uker siden. Mange mente derfor at bitcoin ville gå med i dragsuget. Så langt tyder ting på at valutaen vil klare seg, og den vil trolig komme styrket ut av denne kollapsen. Men det er en skjør valuta. Den er lett påvirkelig og går enkelt fra toppnivå til bunnivå fordi den ikke kontrolleres av noen sentralbank.

– Hva er årsaken til at bitcoin er levedyktig?

– Her må vi skille mellom Bitcoin med stor B og bitcoin med liten b. Bitcoin er teknologien, eller infrastrukturen om du vil, bitcoin er valutaen. Om «bitcoin» vil overleve, er altfor tidlig å si, men at «Bitcoin» vil overleve, er hevet over all tvil. Bitcoin-teknologien har løst et grunnleggende problem: Hvordan skape tillit i et distribuert system uten bruk av en sentral autoritet. Det er et gjennombrudd som knapt kan overvurderes. Valutaen er programmert til å ha «frigitt» alle ressursene i år 2140. Det vil si at alle Bitcoin da er kjøpt opp. Men det er ikke noe i veien for at den kan leve lenge etter det. Den vil da være en vare i begrenset antall, som kan byttes mellom brukere, fremfor en valuta som kan masseproduseres.

– Mener du at bitcoin er en god investering?

– Ja, men også en høyst risikabel investering av flere årsaker. For eksempel svinger kursen kraftig. Den kan være høy en dag og nå bunnivåer dagen etter. En annen årsak er at siden den er utenfor myndighetenes kontroll, står du helt alene om det skulle skje noe. Da er det ingen som sikrer at pengene dine ikke blir verdiløse. Så er det også et viktig poeng at penger helst ikke skal være inves-

Svein Ølnes

- Forskningsleder og gruppeleder i Vestlandsforsknings IT-gruppe.
- Har mer enn 15 års erfaring som prosjektleder for ulike IT-prosjekter. Mange av disse handler om IT-bruk i offentlig sektor, både for kommuner og statlige virksomheter.
- Har forsket på bitcoin siden den ble introdusert.

teringer. Årsaken til det er at penger har tre hovedformål. Det første er som byttmiddel for varer og tjenester. Det andre er for å kunne oppbevare verdier over tid, og det tredje er at penger skal fungere som måleenhet for verdi. Om vi kun investerer pengene våre, faller disse formålene fra.

– Til hvilket av disse formålene brukes bitcoin?

– I dag blir bitcoin mest brukt i investeringer, altså nesten som aksjer eller som oppbevaring av penger over tid. Det er en farlig utvikling, for bitcoins suksess er avhengig av at den først og fremst blir brukt som byttmiddel. Dersom den handles som en vare, vil den ikke bli en valuta, slik den først var tenkt å være. Bitcoin egner seg dårlig som måleenhet fordi kursen svinger kraftig. Du vil nødig oppgi prisen i bitcoin fordi valutaens verdi varierer med dens popularitet blant brukerne. Bitcoins verdi skifter fra dag til dag. Derfor kan du ende opp med å få mindre betalt for varen enn det den er verdt.

universitas@universitas.no

Bitcoin

- Bitcoin er en virtuell valuta som ble laget av japaneren Satoshi Nakamoto i 2009.
- Siden da har valutaen spredd seg. På et tidspunkt var en bitcoin verdt 1200 dollar.
- Siden april 2013 har det blitt laget rundt 60 nye typer virtuell valuta.
- Bitcoin blir produsert av en algoritme, og verdien er styrt av tilbud og etterspørsel. Dersom mange vil kjøpe bitcoin, øker verdien, og dersom få ønsker å kjøpe bitcoin, vil verdien synke.

Delta i debatten, skriv til oss:
debatt@universitas.no

omverdenredaktør: **Sverre Olav Trovik**
sverreot@universitas.no 980 66 684

OMVERDEN

FOTO: CDC.GOV/WIKIPEDIA

Flyktning: Darfur-konflikten har drevet over to millioner mennesker på flukt.

Student drept i Darfur-demonstrasjon

SUDAN: En student er drept i sammenstøt mellom studenter og politi ved Khartoum University, melder BBC. Vitner sier politiet brukte tåregass og batonger mot 200 studenter som protesterte mot vold i Darfur-regionen. I Darfur slåss opprørere mot president Omar al-Bashir, og regionen har opplevd kraftig økt voldsbruk den siste tiden.

Studentene skal ha ropt: «Fred, fred for Darfur – vi vil ha de kriminelle inn til ICC.»

President Bashir er ettersøkt av Den internasjonale straffedomstol (ICC), hvor han er anklaget for krigsforbrytelser og folkemord mot sivilbefolkningen i Darfur. Presidenten benekter alle anklager.

Valutatrøbbel for stude

Sint: ANSAs president Vibeke Munthe-Kaas synes Lånekassen har brukt altfor lang tid på å rydde opp i dagens studiestøttesystem for utenlandsstudenter.

Lånekassens beregninger har ført til at mange studenter i utlandet sliter med å betale skolepengene sine. – Det gjør studentene til ufrivillige valutaspekulanter, mener ANSA.

Studiestøtte

tekst Cecilie Storbråten Gjendem
foto Hans Dalane-Hval

Da utenlandsstudent Amalie Melling Vikse åpnet årets brev fra Lånekassen, fikk hun et sjokk. Lånekassen har nemlig ikke tatt høyde for hvor mye kronkursen har svekket seg siden sist utbetaling.

– I mitt tilfelle og for de andre norske elevene ved skolen min har Lånekassen bommet på hvor mye kursen faktisk har steget, sier Vikse til Universitas.

Lånekassen setter utbetalin-

gene sine etter den kronkursen som gjelder 1. april hvert år. Det kan skape store problemer for studentene når de mottar lånet i januar det påfølgende året. Vikse tapte 12 000 kroner, siden kronen hadde svekket seg. Lånekassen prøver å veie opp for dette ved å gi et tilleggsstipend, som blir justert etter den nye valutakursen. For Vikse ble det bare 3000 kroner ekstra.

Elendig ordning

– Dagens ordning er helt elendig. Den situasjonen studentene i for eksempel Storbritannia nå rammes av, er fullstendig uholdbar.

Staten, ikke utenlandsstudentene, skal bære den største risikoen ved valutasvingninger, sier president Vibeke Munthe-Kaas i ANSA, organisasjonen for studenter i utlandet.

I løpet av 2013 svekket kronen seg med ti prosent mot det britiske pundet og femten prosent mot euroen. Det betyr i praksis at en norsk krone er ti prosent mindre verdt i Storbritannia enn ved utgangen av 2012.

Munthe-Kaas bekrefter at Vikse er langt fra alene, og at organisasjonen i flere år har mottatt meldinger fra studenter i utlandet, spesielt i Storbritannia, som sliter med å få endene til å møtes fordi de ikke får

utbetalt nok lån til å dekke skolepengene sine.

– Dessverre er det altfor mange av utenlandsstudentene som blir gjort til ufrivillige valutaspekulanter på grunn av dagens ordning, sier Munthe-Kaas.

Mister viktig kompetanse

ANSA og Munthe-Kaas frykter at færre studenter vil tørre å velge utenlandsstudier dersom ordningen ikke endrer seg.

– Med tanke på hvor viktig den internasjonale kompetansen de bringer hjem, er for Norge, er det på tide at de ansvarlige myndighetene kommer på banen og tar an-

svar for å rydde opp i kaoset, sier Munthe-Kaas.

Ifølge ANSA har Lånekassen holdt fast ved at en endring i da-

«Det er på tide at de ansvarlige myndighetene kommer på banen og tar ansvar for å rydde opp i kaoset»

Vibeke Munthe-Kaas, president i ANSA.

universitas@universitas.no

kulturredaktør: **Kenneth Wangen**
kennew@universitas.no 980 84 048

reportasjeredaktør: **Christoffer Gundersen**
c.s.gundersen@universitas.no 920 82 228

KULTUR

Pengene følger strømmen

STRØMMING: Det er et markant skille mellom dem som tjener veldig mye, og dem som tjener veldig lite på musikkstrømming, skriver Dagbladet. De største plateselskapene tjener store penger, mens små selskaper og smalere artister sliter med dagens økonomiske fordelingsmodell, som ser ut til å premiere kvantitet framfor kvalitet. Andelen norsk musikk som

strømmes av norske brukere, er også lav. En mulighet for å bedre dette er å justere strømmetjenestenes økonomimodell slik at høyere utbetalinger til norske artister og mer penger til «smalere» artister, plateselskaper og andre rettighetshavere sikres. Tjenester som Spotify og Wimp står allerede for mer enn 70 prosent av plateselskapenes inntjening i Norge, skriver avisa.

Vilter mot Widvey

KULTURPOLITIKK: I en kronikk i Aftenposten langer Norsk Kulturråds leder Yngve Slettholm ut mot den blåblå regjeringens kulturpolitiske prosjekt. Kulturminister Thorhild Widvey har lenge varslet en utredning av Kulturrådets rolle. Slettholm mener Kulturdepartementets egen rolle må granskes. – Skulle ikke Regjeringen prioritere

Kunstnerisk stillhet

I disse dager er lesesalen din en teaterarena. Med performance-stykket *The Quiet Volume* blir HumSam-biblioteket kunst.

Teater

tekst Kristine Djuvik Kro
foto Ena Kreso

Det er ingen teaterscene å observere på hovedbiblioteket til Universitetet i Oslo. Lite tilsier at denne dagen skal by på annen kultur enn det store utvalget av bokskatter, skjønnlitteratur og tidsskrifter

som biblioteket rommer.

The Quiet Volume er heller ingen tradisjonell teaterforestilling, og behøver verken scene, innleide skuespillere eller publikum. Stykket kan like gjerne oppfattes som en performance der hendelsesforløpet er enkelt: To publikummere inntar hver sin lesesal plass og får hodetelefoner på ørene og fire nøye valgte bøker foran seg.

Den neste timen får de instruksjoner om hva de skal gjøre via en Ipod.

Lesing på befaling

Stemmen i hodetelefonene ber meg lese boka opp ned, stoppe opp, fokusere på et ord av gangen, bla om og kjenne på frustrasjonen av å stirre på et blankt ark.

Det samme har folk sittet og gjort på bibliotek i blant annet Bu-

enos Aires, New York, Sydney og Tokyo; *The Quiet Volume* er til nå oversatt til åtte språk. Det har fått gode kritikker, blant annet i den britiske avisen The Guardian.

På Blindern er bibliotekets stillhet faktisk ikke stille i det hele tatt. Lyden av sekker som flyttes på, fottrinn, sider som blir bladd i, fingre som taster, og skriblende pinner forsterkes kraftig idet stemmen forsvinner en liten stund.

Likevel føles det som en bestemt kombinasjon av lyd, konstruert i den hensikt å gjøre leseopplevelsen mer behagelig. Kan denne hverdagslige situasjonen vir-

kelig oppleves som kunstnerisk?

Poetisk utforskning

Det er Black Box Teater som har hentet *The Quiet Volume* til Norge som et ledd i Oslo Internasjonale Teaterfestival. Teatersjef Jon Refsdal Moe mener stykket poetiserer dagligdagse situasjoner, i dette tilfellet lesing.

– Kunst trenger egentlig ikke å ha en hensikt, men jeg mener stykket klarer å gripe essensen av hvordan litteratur fungerer, skriver Moe i en epost.

I et intervju med FringeArts, presiserer en av stykkets ska-

det frie feltet, spør han og konkluderer med at alle kuttene til regjeringen først og fremst er gjort på «det frie feltet». Han spør også om ikke regjeringen skulle prioritere frilansere. Men flere støtteordninger som ble kuttet, betyr, ifølge Slett-holm, mye for frilanseres inntekter og arbeidsforhold, særlig Film-fondet og Statens kunstnerstipend.

Robert Rodriguez til TV-skjermen

TV-SERIE: I forrige uke hadde TV-serieutgaven av kultfilmen *From Dusk till Dawn* premiere på Netflix. Filmskaper Robert Rodriguez følger dermed trenden i å melde overgang til TV-skjermen, skriver Aftenpos-ten. I tillegg til å bli sendt på Robert Rodriguez’ egen TV-kanal El Rey, vil serien også bli tilgjengelig for Net-flix’ 40 millioner brukere. Rodriguez

synes TV-serier som *The Walking Dead* og *Breaking Bad* har brakt TV-mediet inn i en ny gullalder. – Selv om filmen snart er 20 år, er dette en historie som mange fortsatt elsker. Dessuten har rollefigurene i manuset såpass mye dybde at de egner seg for utbrodering, sier regissøren til Af-tenposten.

«Kunst trenger egentlig ikke å ha en hensikt, men jeg mener stykket klarer å gripe essensen av hvordan litteratur fungerer»

Jon Refsdal Moe, teatersjef ved Black Box Teater.

det var skaperne som ønsket seg Universitetsbiblioteket.

– Det skjønner jeg godt. Det er stille og konsentrert stemning her, og dessuten monumentalt og flott innendørs. Det inspirerer til ensomhet og store tanker, slik som forestillingen gjør, forteller han.

Utfordrer tilskuerne

The Quiet Volume ble skapt av Ant Hampton og Tim Etchells i 2010.

På hjemmesiden beskriver Hampton stykket som en «au-tomatisk forestilling» han kaller *autoteatro*. Han startet allerede i 1998 med å utforske bruken av instruksjer gitt til helt uerfarne skuespillere, både på scenen og i mer intime miljø der det er publi-kum selv som spiller stykket.

Siren Leirvåg er universitets-lektor ved Institutt for kultur-studier og orientalske språk ved Universitetet i Oslo og har forsket mye på performance. Hun skriver i en e-post at man må gå langt tilbake i tid for å finne de første sporene av kunst som ligner den som utspiller seg på biblioteket i dag, *performance* i forestillings-form.

– Et eksempel er dadaistenes tid på 1920-tallet, hvor de etabler-te konvensjonene for utøvelse av teater ble overskredet av en tverrkunstnerisk praksis, forklarer hun.

– Relasjonen mellom utøver og tilskuer ble spesielt påvirket, og det oppsto en mer umiddelbar kontakt mellom dem. Publikum ble utfordret i større grad.

Ensom opplevelse

The Quiet Volume nærmer seg slut-ten. Stemmen ber meg sitte og se ut i lufta en stund før jeg forlater «scenen». Tid for ettertanke.

Jeg er tom for ord, men føler en

trang til å dele inntrykkene med noen. Samtidig skjønner jeg at det vil bli vanskelig å beskrive dette for andre, og at jeg mest sann-synlig må være alene om denne teateropplevelsen.

Idet jeg forlater biblioteket, passerer jeg to nye deltakere som har møtt opp til forestilling. Det er duket for nok en gjennomgang av *The Quiet Volume* blant de lesende studentene, som synes å forbli uforstyrret.

The Quiet Volume *spilles fra tirsdag 18. mars til fredag 21. mars fra klokka 14.00 til 19.00 og lørdag 22. mars fra 12.00 til 17.00.*

kulturredaksjonen@universitas.no

Performance

- Kommer fra det engelske begrepet *performance art*, som kan oversettes til «forestillingskunst».
- En form for scenisk forestil-ling hvor elementer fra billedkunst, teater, dans og musikk smelter sammen.
- Har historisk bakgrunn i mellomkrigstidens avant-gardebevegelser. I årene etter annen verdenskrig vokste det fram en ny interesse for tverrkunstneriske uttrykk.
- Performance-opptredener er gjerne tilsynelatende upretensiøse forestillinger, gjerne med én aktør.
- Opplevs ofte som fragmentert og uten indre sammenheng av publikum, men er som regel utformet målrettet ut ifra en regissørs bevisste kunstneriske idé.

Kilder: Teaternett og Store Norske Leksikon

MIN STUDIETID

tekst: Mari Mjaaland
foto: Ena Kreso

■ HVEM:	Agnes Ravatn
■ STUDERTE:	Grunnfag i musikk og engelsk, Skrivekunst-akademiet i Hordaland, mellomfag i nordisk.
■ NÅR:	2002–2007
■ AKTUELL MED:	Forfatter og skribent i Dagbladet og Dag og Tid

Som et åpent sår

– Alle disse nordiskstudentene som jeg gikk med, var bare en flokk med idioter. Jeg var en kunstner, de var en gjeng med duster.

Etter to grunnfag fra Høg-skolen i Stord/Haugesund, samt et år på Skrivekunstakademiet i Hordaland, begynte Agnes Ra-vatn på nordisk ved Universite-tet i Bergen. Overgangen fra for-fatterskolen til Universitetet ble en nedtur av de store.

– Det at jeg hadde gått Skrive-kunstakademiet, var nesten litt dumt. Det var kjempekjekt, men jeg ble overlegen og følte meg som en «åndsaristokrat», en kunstnersjel. På skolen hadde jeg blitt kjent med mange forfat-tere og kommet meg inn i det litterære miljøet i Bergen. Jeg ble veldig blasert, fordi jeg så på meg selv som en vordende forfatter.

Ravatn hadde gledet seg til å be-gynne på universitetet, hvor hun så for seg at forelesningene ble holdt i kjempestore auditorier med en gammel og bedrevitende professor. Men i realiteten hadde de gruppeundervisning med føring av fravær. Det var som å være tilbake på ungdomsskolen.

– Jeg ble sur av å være med de andre studentene og sakte, men sikkert innse at de var flinkere enn meg. Særlig i gruppedisku-sjonene hvor de la ut og tolket og analyserte. Mens jeg, som var slikt et naturtalent, ikke engang hadde lest tekstene. Jeg skjønte jo intuitivt hva som sto der uan-sett. Så det endte med at jeg slut-tet å gå på forelesningene.

Rogalendingen innså etter hvert at det kom til å «ende med en skolemassakre» om hun ble lærer og fanget i livet på lærerrommet sammen med sine *idiotiske* medstudenter. Hun be-gynte å skrive en roman basert på sin dystre visjon av hvordan

hennes liv ville bli om hun ikke ble forfatter. Det var starten på hennes første bok, *Veke 53*.

– Det første året endte med greit resultat, men jeg satt for det meste alene hjemme og skrev på denne romanen med nesa i sky, i mitt hat mot de andre student-ene. Jeg brydde meg mye om hva de tenkte og følte om meg. «Vet de at jeg er forfatter og har gått på Skrivekunstakademiet?» tenkte jeg.

– Det er veldig rart å tenke på det i dag, hvor mye det gikk inn på meg. Jeg var ekstremt selvbe-visst og gikk rundt som et åpent sår som tok til meg alt.

Etter grunnfag gikk hun videre på mellomfag. Når hun kunne velge fagene selv, ble alt mye bedre, men med ferdigstilt bok minket tålmodigheten. Hun bestemte seg for å gjøre ferdig mellomfag i en fei, som betydde at hun måtte ta exphil og exfac.

– Det var litt sånn: «Herregud, jeg leste jo *Sofies verden* da jeg var 16, så jeg er jo nesten en filosof, en slags Sokrates». Så jeg gikk ikke på noen av de forelesningene heller. Jeg satt hjemme og hørte på P2 og jobbet med boka mi.

Hun skulle egentlig ta en master, og meldte seg opp i et Welhaven-fag. Men samme høst kom boken hennes ut, og Ravatn ville ikke ødelegge forfatter-karrieren ved å vise seg på Uni-versitetet mer.

Likevel har hun flere gode min-ner fra studietiden. Det Ravatn husker best, var en kristen jente som ble rasende over slutten av *Draumkvedet*, der alle griner i anger og derfor får komme til himmelen.

– Det var det fineste minnet mitt fra nordisk: det lange, røde håret hennes idet hun løp ut av grupperommet i sinne.

reportasje@universitas.no

Lesesaleffekten: *The Quiet Volume* utforsker stemninga som er felles for alle biblioteker verden rundt: en kombinasjon av intens stillhet og konsentrasjon.

pere, Ant Hampton, at han ville utforske fenomenet «stille lesing».

– Jeg ønsket at stykket skulle forsøke å finne ut hva som skjer i hodene våre når vi leser.

En av bøkene i stykket hand-ler om to handikappede brødre som opplever omsorgssvikt hos sin bestemor. Totalt oppslukt i fortellingen går det plutselig opp for meg at det må være nærmest umulig å skille meg fra mengden av studenter som sitter dypt ned-gravd i bøkene sine.

Moe forteller at stykket egentlig skulle settes opp på Deichmanske bibliotek på Grünerløkka, men at

anmelderredaktør: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

ANMELDELSER

Plate:

Stormfull sjøjazz

Du sitter på en intim jazzkafé under bakkeplan. Du har tatt et par glass. På en liten scene improviseres levende og intens jazzmusikk. Musikerne har stålkontroll på instrumentene sine, og du klarer ikke skille mellom hva som er komponert fra før, og hva som skapes i øyeblikket. Stemningen er magisk. Spørsmålet er om det funker like bra når du i øyeblikkets hete kjøper med deg liveinnspilling på plate og setter den på hjemme i stua.

Sjøen omtales som et av de mest lovende unge, norske jazzbandene. Kanskje ikke overraskende, med deres hårfine balanse mellom det tradisjonelle og det ukjente. Er du hardbarka jazzentusiast eller ønsker å utfordre deg selv på musikkfronten, kan dette funke. Skiva er herlig nyskapende, samtidig preget av jazzens tidløse sjarm. Men er du mindre vant med jazz, beveger du deg ut på tynn is dersom du smeller *Live 1* inn i platespilleren.

Første låt varer i hele tretten

Live 1

Av: **Sjøen**

Plateselskap:
Havtorn Records

minutter, og hvis du i det hele tatt kommer deg igjen-
nom denne, har du kun mer stormfull sjø i vente. Rytme-
kaos og intense musikalske svingninger kan risikere å gjøre deg både stiv i nakken, stressa og sjøsyk. De små pause-
sene blir etter hvert en slags førstehjelp, og du vil antakelig lengte etter flere. Kaoset gjør det vanskelig å nyte hvert enkelt instrument alene. Men det er ingen tvil om at dette er talentfulle musikere. Harald Lassen mestrer den mektige saksofonen som få andre, og når det tidvis i rotet oppstår rolige øyeblikk av harmoni med Håkon Aases fiolin, gir det håp om at musikken kan nytes av flere. Flere rolige stunder ville vært i platas favør, og Sjøen kunne rett og slett dratt nytte av å rydde litt opp i kaoset. *Live 1* gjør seg antakelig best nettopp live.

Maria Terese Kittilsen
maritkit@universitas.no

Podkast

Død over dødtiden

Fortell meg noe jeg ikke vet, 'a. Og gjør det helst når jeg sitter på trikken, går på butikken eller tar oppvasken. Jeg vil bli underholdt, opplyst og fascinert, hvor jeg vil, når jeg vil. Heldigvis finnes det mange som kan hjelpe, som Radiolab. Podkasten fra den amerikanske radiostasjonen WNYC gir deg forskning og vitenskap pakket inn i mange lag spektakulære anekdoter, bredt appellende personlige betroelser og overraskende vendinger. Det handler for eksempel om et britisk gameshow som alene kan ta fra deg troen på menneskeheten med en variant av spillteoriens «fangens dilemma», eller hvorfor voldelige forfedre kan

Ukas podkast

Av: **Radiolab**

Hvor: **Din podkast-app eller RSS**

ha gjort deg venstrehendt. Det hele er sydd sammen av en lydproduksjon – eller er det komposisjon? – på et perfektjonsnivå du neppe har hørt tidligere. Med mindre du allerede har hørt Radiolab, da. Podkasten har nemlig rundt én million nedlastinger per uke i gjennomsnitt. Dessverre utkommer den bare rundt annenhver uke, men det er bare å slappe av – 12 sesonger ligger allerede klare for å slå ihjel din dødtid.

Agnete Klevstrand
anmeldelser@universitas.no

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Radio Nova

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Das Kapital
10.30: DUO
11.00: A-lista
12.00: Lillesalen Konsertserie (til 13.00)
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Dub Dubhead
22.00: Overkill
23.00: O & Jo Show
24.00: Fri Form Radio

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Vitenselskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Teknova
11.30: Sirkus
12.00: Snakker ikke norsk
Onsdag
06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur

10.00: Tekstbehandlingsprogrammet
11.00: Historietimen
11.30: Emneknaggen
12.00: Onsdagsdebatten (til 13.00)
19.00: Kveggpels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu
24.00: Fri Form Radio
Torsdag
06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym

08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Nova Noir
12.00: Det Fiktive Selskab (til 13.00)
Fredag
06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Opplysningen 99.3
11.00: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank (til 13.00)
19.00: Nova Nedstrippa

20.00: Goodshit
21.00: Nova Amor
22.00: Nova X
23.00: XO HIPHOP
Søndag
07.00: Jazzonen
08.00: Gorilla
09.00: Trigger
10.00: DOKUNOVA
10.30: Radio Folkefest (til 11.00)
14.00: Du skulle ha vært der
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk

Kunst:

Mr. Rice and Peanuts: Sanna Blennow og Robert Logrell beveger seg over gulvet med en slags påtatt usikkerhet. I bakgrunnen sees Raisa Porsangers *Reahpenråigi*.

FOTO: BLACK BOX TEATER

Pluss med små minus

Black Box løfter fram unge kunstnerne som igjen løfter fram hverandre.

Et par mandager i halvåret vies foajeen på Oslos mest progressive teater til unge og uetablerte kunstnere. Alt fra svære installasjoner og dansekunst til litteraturopplesning og musikalske bidrag skjer i samme rom – mye av det på samme tid. Dette skaper uventede kombinasjoner.

Det første som møter oss når vi entrer foajeen, er Raisa Porsangers vrengte lavvo *Reahpenråigi*, som okkuperer mesteparten av synsfeltet. Det enkle vrengegrepet gjør at lavvoen nå ligner en bungalow – et svalt sydentelt, i stedet for noe man bruker i det iskalde nord. Scenen åpnes av Sanna Blennow og Robert Logrell, denne gangen under navnet Mr. Rice and Peanuts. Dansernes påtatte usikkerhet kler den spontane kontaktimprovisasjonen. De beveger seg over gulvet foran Porsangers lavvo, som plutselig får en ekstra dimensjon. Parydynamikken til Blennow og Logrell er litt for tydelig, og musikken alt for dramatisk til at det gjenstår noe eget tolkningsrom. Men den siste sekvensen, hvor Blennow løper og hopper til hun blir fullstendig utmattet, er både ubehagelig og befriende å se på.

Hvis noe, havner litteraturen litt på siden denne

Pluss pluss

Av: **Black Box Teater**

Scene: **Foajeen på Black Box Teater**

Med: **Silje Høgenfold, Raisa Porsanger, Ingrid Torvund, Erik Engblad, Martin Bengtsson, Amalie Kasin Lerstang, Sanna Blennow, Robert Logrell m.fl.**

Når: **19.00**

kvelden. Forfatterne får – eller tar, for lite plass, og Amalie Kasin Lerstang, Martin Bengtsson og Erik Engblad ender opp med å hakke, haste eller stønne gjennom materialet sitt, før vi rekker å komme ordentlig inn i tekstene. Selv om forfatterne kunne skrudd ned tempoet, vil gjengen bak Pluss Pluss være tjent med å gi disse litt bedre plass neste gang.

I løpet av kvelden blir også ullskulpturen til Høgenfold en del av et fantastisk lydverk hvor kunstneren, ved å sample sin egen stemme, skaper ubegripelige harmonier som går til grunne like raskt som de oppstår. Høgenfolds ullinstallasjon og performance er toneangivende for kvelden på Black Box: Den er uforutsigbar, velkomponert og lavmælt.

Vilde Sagstad Imeland
vildesi@universitas.no

Frivillig på festival

Hvor: **I hele Norge**

Når: **Juni til august**

Ingrid Elise Gipling, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Åpne øya!

Forrige uke kunne Øyafestivalen melde at ukespassene er i ferd med å bli utsolgt, og oppfordret alle til å kaste seg påølgen og skaffe seg et før de forsvinner. Hvis du ikke er hypp på å punge ut for hipsterelitens årlige samling, byr vakre Norge på flere muligheter for festivalsugne sjeler, enten du foretrekker myk jazz eller hard rock. Dra

med deg vennegjengen til Bygdalarm i Hardangerfjorden, Slottsfjellfestivalen i Tønsberg eller Trænafestivalen i Nordland og nyt en uke med campingliv, dokø og varmt øl på boks. Meld deg som frivillig på en eller flere festivaler i sommer, og bruk pengene du sparer, på en hullete jeansshorts og en kjøleboks til turen.

Normcore

Hva: **Anti-trendy trend**

Hvor: **Blant trendsetterne.**

Når: **Nå**

Ingri Bergo, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Selvstendig saueflokk

Trodde du at du kunne skygge banen for hipstere og IT-folk ved å holde deg på lesesalen? Da tok du grundig feil. Normcore-mekkaet Blindern overøses i disse dager av selverklærte utrendy studenter og studiner. Samtlige kler seg hardcore normalt, og samtlige er like (u)anstrengt opptatt av å hente fram fleecegenseren og

turbossekken. Det skal sverges til det alminnelige. Det utrendy er trendy. Det er kun et spørsmål om tid før anti-klestrenden infiserer resten av sivilsamfunnet også. Før du vet ordet av det spiser samtlige studenter kjøttkaker på Bentse Kafeteria hver helg mens de danser til Jan Eggum, mest mulig avslappa og naturlig.

Plate:

Lystig bakgrunnssus

Det har blitt nokon år på vege for The Captain & Me, men aldri med dei heilt store toppane. Flotte plater har blitt gitt ut før, med eit litt svulstig – men ikkje slitsomt – balkanpreg, og no har fjerdeplata *Peter Gabriel* komme til verda etter tre år med arbeid og finpussing. Resultatet er meir fokusert, og det beste albumet så langt. Likevel er det ikkje ei openbaring som vert levert frå The Captain & Me.

Lat det vera sagt med ein gong.

Singelen «Linda Thompson», som allereie har fått si tid på radio, er nær meisterleg med eit engasjerande refreng, sommarlege tonar og ein sjølvssikker start på plata. Singelen er og blir det absolutte høgdepunktet, og set ein kanskje litt for høg standard allereie innan dei første fem minutta.

Diverre er ikkje låtene sterke nok gjennom resten av albumet til å jubla høgt for *Peter Gabriel*. Stemninga er det lite å utsetja på – eit gjennomgåande kjensle av palmesus som kan minna om

Paul Simon sitt *Grace-land* møter kulden frå Cold Mailman sitt *Heavy Hearts* frå fjoråret, og kombinasjonen smakar godt. Men det blir med stemninga, og litt lite fokus på sjølve innhaldet.

Dersom fleire låter hadde nærma seg «Linda Thompson», kunne *Peter Gabriel* ha vorte eit album som burde få tung rotasjon til langt utpå seinsommaren. Det er tendensar, blant anna i «Vienna» som vekkjer

Peter Gabriel

Av: **The Captain & Me**

Plateselskap: **Move-mountains**

lengselsfulle kjensler med ein bestemt synth og eit refreng du faktisk hugsar. Men utan dei store augneblinka blir ikkje *The Captain & Me* stort meir enn behageleg bakgrunnsmusikk denne gongen heller.

Anders Veberg
anmeldelser@universitas.no

Film:

FOTO: ACTIONFILM AS

Alkohol-trøbbel: Synnøve (Hege Aga Edelsteen) og hennes alkoholisererte samboer Hans Petter (Benjamin Helstad) må reise helt til Troms for å forsøke å løse problemene i forholdet.

I permanent spagat

En natt stikker Synnøve (Hege Aga Edelsteen) av fra samboeren i Oslo og kjører nordover mot hjemstedet i Troms. På veien møter hun den omstreifende kanadieren Max (Nicholas Hope), før de sammen ender opp hos Synnøves alkoholisererte mor. I løpet av oppholdet kommer grunnene til at hun dro fra det tilsynelatende perfekte storbylivet fram.

Hovedproblemet med *Permafrost* er at regissør og manusforfatter John Sullivan ikke har klart å bestemme seg for hva slags film han vil lage. Enkelte scener tyder på at dette er ment som en humoristisk roadmovie med artige innhopp fra karikerte biroller. I neste øyeblikk forsøker filmen å være et seriøst drama om alkoholproblemer med troverdige

skildringer av karakterenes følelsesliv. Filmen bølger fram og tilbake mellom formatene og ender opp med å ikke mestre noen av dem.

De merkelige birollene er rett og slett ikke morsomme nok, og virker totalt meningsløse. Den fremmedfiendtlige legen og den småkleine postmannen er verken med på å drive historien fram eller tilføre filmen komikk. Når slike humorscener kommer rett etter et forsøksvis alvorlig parti, faller vitsene døde til jorda, og birollene kunne like godt vært fjerna.

Filmens forsøk på å ta for seg alkoholisme, både hos Synnøves mor og samboer, er merkelig tafatt. Det er vanskelig å føle sympati med Synnøves besvær når filmen ikke er villig til å vise de negative sidene ved alkohol-

Permafrost

Regi: **John Sullivan**

Med: **Hege Aga Edelsteen, Nicholas Hope, Benjamin Helstad, Maryon Eilertsen**

Tid: **1 t 15 min.**

problemene. Når den i sitt neste forsøk på roadmoviehumor bruker en fyllekule som et komisk element, mister problematiseringen av alkoholbruken all slagkraft.

Det er lite positivt å si om *Permafrost*, bortsett fra at den er kort – med sin spilletid på en drøy time. Det er imidlertid en time du med god samvittighet kan bruke på noe annet.

Axel Geard Nygaard
axelgn@universitas.no

Kulturkalender

Onsdag 19. mars

Gratis film: Wes Anderson-fan? Rockefeller har denne kvelden førpremiere på Wes Andersons nye film *The Grand Budapest Hotel*. Filmen er fortellingen om Gustave H, en legendarisk concierge på et berømt europeisk hotell i mellomkrigstiden, og Zero Mustafa, lobbygutten, som blir hans beste venn. Vi krysser fingrene for at våre skyhøye forventninger innfris. Dørene åpner kl 19, filmen starter kl. 20, førstemann til den berømte mølla.
Rockefeller, 20.00.

Fredag 21. mars

Klubb: Indieseksuell ble startet opp fordi Øyvind og Kjetil mente at det bør gå an å være homo sammen uten å høre på helt for jævlig musikk. De sier du kan vente deg en aften med skeiv og vindskeiv pop. I tillegg til at de selv snurrer plater huker de alltid inn et band. Denne fredagen har de med seg islandske *Ultra Mega Technobandið Stefán*, som ifølge dem selv er det galeste de har huket inn noen gang.
Kjelleren på Revolver, 22.00

Lørdag 22. mars

Teater: 14.–24. mars går *Oslo Internasjonale Teaterfestival* av stabelen på Black Box Teater. Vi ba Black Box anbefale oss et stykke vi bare må se. Svaret var Trajal Harells *Twenty looks or Paris is burning at The Judson Church*. Den New York-baserte koreografen Trajal Harrell er blitt et av samtidsdansens største navn med dette stykket, som ser for seg et møte mellom tidlig postmoderne dans og stilarten «voguing». La lpsen ligge denne helgen og se noe annerledes.
Black Box Teater, 19.00

Mandag 24. mars

Mikromandag: Lyst og lett øl før middag, fyldig og smakssterkt øl til maten, men hva med desserten? Annenhver mandag er det ølforedrag i BokCaféen på Chateau Neuf. Denne mandagen handler det om hvilke øl som passer til dessert, i dessert og som dessert. Vi forstår deg godt om du ikke ser for deg å sprette en halvliter Hansa til bløtkaken, dette blir noe annet. Forbered deg på øl som smaker sjokolade, frukt, vanilje, kaffe og lakris. For virkelig å gi en fullverdig opplevelse serverer de gratis frukt og vaniljeis til drikkevarene. For fem 0,2-liters smakeprøver koster det 100,-/150,- for medlemmer/ikke-medlemmer.
Bokcaféen på Chateau Neuf, 20.00

Onsdag 26. mars

Debatt: I forbindelse med reaksjonene på Vanessa Bairds veggmalier i Helsedepartementet, ville KORO (Kunst i Offentlig Rom) sende kunstformidlere for å lære opp departementsansatte i alternative tolkningsmåter. Bedriver Norge overformynderi av den «gode kultur»? Er det god kultur dersom folk flest liker det? Og gitt at vi operer med et skille mellom høy og lav kultur, hvordan skal vi føre kulturpolitikken? I panelet sitter blant annet kunstner Vanessa Baird og Kristian Meisingset, som er medredaktør i Minerva og forfatter.
Betong på Chateau Neuf, 19.00

Gi oss beskjed om arrangementer på epost:
universitas@universitas.no

